

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY117

Simona Galbavá
459829, Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 16. 5. 2017

Fakulta sociálních studií MU, 2017

Pro svou seminární práci jsem zvolila článek: „*Bad Words: People Who Curse And Swear May Actually Have Higher Verbal Intelligence*“, který vyšel 11. ledna 2016 na serveru Medical Daily a jeho autorem je Tommy Hawkins. Vychází ze studie s názvem „*Taboo Word Fluency and Knowledge of Slurs and General Pejoratives: Deconstructing The Poverty-Of-Vocabulary Myth. Language Sciences*“ z roku 2015, jejímiž autory jsou Timothy B. Jay a Kristin L. Jay.

Pro tento článek jsem se rozhodla hlavně proto, že ve zdrojích uváděl citaci studie, ze které vycházel, takže byla lehce dohledatelná. V podobných člancích je velmi náročné najít odkaz na původní zdroj, takže to vnímám jako velké pozitivum tohoto článku, jelikož zároveň nabízí čtenáři možnost dozvědět se informaci „z první ruky“ v její nezměněné interpretaci, bez vytržení z kontextu. Přesto se obávám, že k takovým krokům se uchyluje opravdu pouze malé procento čtenářů a raději volí jednodušší a rychlejší variantu článku.

Cílem výchozí studie bylo vyvrátit dlouhotrvající názor, že používání sprostých slov je známkou nedostatečné slovní zásoby. Aby mohla být hypotéza potvrzena, byla testována obecná slovní zásoba se slovní zásobou zaměřenou na zvířata a zásobou sprostých slov. Tyto tři kategorie byly testovány metodou COWAT (Controlled Oral Word Association Test).

Článek interpretuje část výzkumu, která zkoumala korelaci mezi obecnou slovní zásobou a zásobou sprostých slov. V článku je uvedeno, že byla zjištěna pozitivní korelace, což je sice pravdivý údaj, ale ve čtenáři může vyvolat dojem, že souvislost mezi obecnou a vulgární slovní zásobou je mnohem větší, než ve skutečnosti je. Velmi záleží na tom, kdo je čtenářem článku a na kolik rozumí statistickým pojmům jako pozitivní korelace. Podle mého názoru by totiž u laika klidně mohlo dojít k chybné interpretaci pozitivní korelace a mohla by být pochopena například jako pozitivní výsledek, který silně podporuje hypotézu, možná dokonce až potvrzuje.

Korelace mezi obecnou slovní zásobou a zásobou sprostých slov byla ve výzkumu zjišťována v prvních dvou podstudiiích. V první studii bylo zjišťováno, kolik slov z jednotlivých kategorií jsou si studenti schopni vybavit a říct během jedné minuty. Této studii se účastnilo 43 participantů (z toho 30 žen) ve věku od 18 do 22 let ($M = 19,2$ let). Byla zjištěna středně silná pozitivní korelace mezi obecnou slovní zásobou a vulgární ($r = 0,45$, $p < 0,01$) a mezi slovní zásobou o zvířatech a vulgární ($r = 0,32$, $p < 0,05$). Jelikož se předpokládalo, že počet vyslovených sprostých slov může být ovlivněn tím, že přijde participantům nevhodné se takto

vyjadřovat v laboratorních podmínkách, tak byla provedena druhá studie, ve které své odpovědi zapisovali na papír a čas na odpovídání jim byl díky tomu zdvojnásoben, tedy 2 minuty na každou kategorii slov. V této studii se jednalo o vzorek 49 participantů (z toho 34 žen) ve věku 18 až 22 let ($M = 19,3$ let). V této studii byla také zjištěna pozitivní korelace, ovšem hodnota p byla vyšší než 0,05, tudíž je tato korelace statisticky nevýznamná.

Článek ve své podstatě netvrdí nic špatného, protože pozitivní korelace byla skutečně zjištěna. Je však třeba si uvědomit, že přestože jsou hodnoty korelací $r = 0,45$ a $r = 0,32$ pozitivní, jedná se o velmi slabé korelace, takže také nejsou nijak zvlášť významné. Výsledek druhé studie je navíc statisticky nevýznamný kvůli vysoké p -hodnotě.

Tvrzení, že vulgární slovní zásoba je pozitivně korelující s obecnou slovní zásobou, může být tedy podloženo pouze výsledky prvního ze tří výzkumů, kterého se účastnilo pouze 43 participantů. Ve článku je však uvedeno, že výzkumu se účastnilo více než 200 studentů vysokých škol ve věku 18 až 22 let. Je sice pravda, že celkově se výzkumu účastnilo přes 200 studentů, ale 126 z nich se účastnilo pouze třetího výzkumu, který zkoumal korelaci mezi zásobou vulgárních slov a jednotlivými osobnostními faktory Big Five, čemuž se tento článek vůbec nevěnuje.

Přihlédneme-li k výše zmíněným argumentům, že vztah mezi obecnou a vulgární slovní zásobou není dostatečně těsný, a navíc byl potvrzen pouze takto malým vzorkem, tak titulok článku potom vytváří klamavou představu, jelikož tvrdí, že lidé, kteří klejí, mohou mít vyšší verbální inteligenci než slušně mluvící. Takové tvrzení může ve čtenáři vyvolat dojem, že lidé, kteří mluví sprostě, jsou chytřejší.

OK. I když ne se vším souhlasím, snažte se uvažovat a za to jsem rád. Opravu přijímám.

SJ

Použité zdroje:

Hawkins, T. (2016). *Bad Words: People Who Curse And Swear May Actually Have Higher Verbal Intelligence*. Staženo z <http://www.medicaldaily.com/bad-words-people-who-curse-and-swear-may-actually-have-higher-verbal-intelligence-368852>

Jay, K. L., & Jay, T. B. (2015). Taboo word fluency and knowledge of slurs and general pejoratives: deconstructing the poverty-of-vocabulary myth. *Language Sciences*, 52, 251-259. <http://doi.org/10.1016/j.langsci.2014.12.003>